

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:

SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.

A szerkesztőség telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 96 — K. negyedévre 24 — K.
 fél évre 48 — K. egy hónapra 8 — K.
 Egyes szám ára 30 fillér.

Kiadóhivatal:

SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.

A kiadóhivatal telefonja: 305.

Szeged, 1919.

VIII. évfolyam, 94. szám.

Szombat, április 26.

Közélelmezési problémák.

— Küldöttségjárások a polgármesternél. —

(Saját tudósítónktól.) Dr. Somogyi Szilveszter polgármesternél állandóak a küldöttségjárások, épp úgy, mint a kormányzóbiztosnál, akinek előszobájában szintén egymásnak adják a kilincset a különféle kérelmezők és panaszosok. Rendkívül nagynak mondják *Betrix* francia ezredes, városparancsnok ügybuzgalmát is, mert szokássá vált a legkülönfélébb dolgokban, amelyet a magyar hatóságokhoz tartoznának, egyenesen hozzá fordulni. A polgármesternél járt küldöttségek közül

a pékek

tüzelőfát kértek. Azt mondták, hogy olyan kevés fájuk van, hogy ha nem kapnak hamarosan tüzelőanyagot, akkor be kell szüntetniök az üzemet s magánosoknak sem süthetik meg az otthon készített házikenyeret. A polgármester azt válaszolta, hogy egyelőre nem segíthet a bajon, mert a városnak nincs fakészlete. A jövő hét elején talán megérkezik a város által vásárolt tűzifa-szállítmány első része s akkor elsősorban azokat fogják kiegészíteni, akik leginkább rászorultak a tüzelőre.

Egyébként nemcsak a pékek, hanem más iparosok s a magánháztartások, családbeliek is panaszkodnak az egyre jobban érezhető tü-

zelőfa-hiányról. Fűtésről a mostani téliesen hideg időjárásban beszélni sem lehet. A főzéshez is alig van már fa. A fakereskedők készlete kifogyott. Az utcák fáinak irtása, a kerítések leszakítása még ma is napirenden van.

Vannak olyan utcák és terek, amelyeknek még megmaradt fái legcélyszerűbben maga a hatóság vágathatná ki. A Lechner-tér fáinak például több mint felét kivágták, régi elhanyagoltságánál fogva ugysem lesz már többé park. Ha a még ott lézengő fákat s más, letarolt utcák véletlenül megkímélt fái a hatóság fűrészeltetné ki, akkor a tüzelőanyagot legalább igazságosan lehetne elosztani s e mellett a városnak valami haszna is lenne a tüzelőért befolyó pénzekből.

A konviktusok

küldöttsége azt kérte a polgármestertől, hogy ne csináljanak szükséglakásokat a diákotthonokból. Dr. Lippai György tolmácsolta a kívánságot s megokolta azzal, hogy a diákok nem távoztak el véglegesen. A tanszereiket, holmijukat itt hagyták, hogy majd rövidesen visszatérnek. Ezt a sok holmit pedig nem lehet elhelyezni, ha a konviktusokat szükséglakásokká alakítják át. Hivatkozott

továbbá arra, hogy Szegednek ezután is szem előtt kell tartania iskolavárosi jellegét s féltékenyen kell vigyáznia, hogy továbbra is magához vonzza a messze környék tanulóifjúságát. Ezért a konviktusokat érintetlenül kell hagyni. Hiszen Temesvárott már is olyan törekvések jutottak kifejezésre, hogy a német diákok, akik eddig Szegedre jöttek tanulni, járjanak ezentúl az ottani iskolákba. Utalt arra, hogy ha a konviktusokat szükséglakásokká alakítanák, akkor ez a helységek megromlásával is járna.

A polgármester azt válaszolta, hogy a kérelmet, amelynek elbírálása elsősorban a lakáshivatalra tartozik, jóindulattal szeretné elintézni. De sulyos ok késztet arra, hogy a konviktusokat igenis fölhasználják szükséglakásokra. Minden esőzés után egész sereg házat önt el a falaivíz. Az ekként sújtott lakókat nem lehet a hideg, vizes, egészségtelen lakásokban meghagyni. Eddig a Szentgyörgy-iskolát használták erre a célra, ahol egy-egy szobában 3—4 családot is elhelyeztek, úgy, hogy azt ideiglenes választófalakkal osztották föl. Valószínű, hogy a konviktusokból is egy-egy terem fog csak fölhasználni. Egyébként azok a veszedelemek, amelyeket a szükséglakásoknak a konviktusokban való elhelyezése ellen fölemlitenek, nem olyan nagyok, hogy elháríthatók ne lennének.

Színházi emlékek.

Irtá: Juhász Gyula.

II. A Thália.

Életemben egyszer voltam budapesti orfeumban, akkor is Ibsen kedvéért, akinek *Solness építőmesterét* a Folies Caprice színpadán mutatta be az egyetlen tiszta művészetet adó magyar színtársulat, a fiatal, a lelkes, a nagyszerű Thália. Mert ide szorult Ibsen és ide szorult a színpadi forradalom abban a világban, amelyben én keserűen és szomorúan ifjú voltam, a Folies Capriceba, vasárnap délutánra. A félhomályban templomi áhitat lett urrá a cédá falak közt, amelyek a szivarok füstjétől barnultak és a pezsgő arómájától illatoztak.

Fiatal írók, művészek, szakállas forradalmárok, kezdő színészek, modern költők, parittyát és lantot kezelő kritikusok ültek és álltak a nézőtérben, az elkerített asztaloknál, míg fönn, a szűk színpadon Ibsen igéit tolmácsolták és a szegényes kulisszák mögött érezni lehetett az élet és művészet végtelenségét, az örökkévalóság lehelletét. Mert ezt adta nekünk a Thália, mialatt a lipótvárosi és terézvárosi színházakban folyt a limonádé és rőfögött, sőt ordított az ordenáreség.

Solness mester! Az első nagy és mély és maradandó élményem a színházban. Solnessst Dobi Ferenc játszotta, fiatal kezdő, len-

gő szakállal és micsoda rajongással, tisztelettel, komolysággal, amellyel bizony alig tudott lépést tartani zsenge művésze. De művészet volt mégis, amit adott, mert becsületes volt a törekvése, mert szent volt előtte a költő szava és főleg az, amit elhallgatott, amit a sorok közé rejtett, a melódia, a mélységes és szomorúságos, amely ott lebeg a szöveg felett, amely egy véresen igaz poéta szíve örvényéből tör elő és az égbe tart.

És a Forgács Rózsi Wangel Hildája, ahogy belépett, a magasságok üde és fanyar hegyi levegőjét árasztva, mennyire igaz volt és finom és norvég és ember, ember, ember! Mikor kimentünk a zajos és profán budapesti estébe, a fiatalságunkkal és szegénységünkkel, a bennünk továbbzengő melódiával, a kincsel, amely el nem vétetik, milyen boldogok voltunk, milyen erősek, milyen gazdagok, bizony! Hogy lenéztem, micsoda fölháborodással mértem végig a kuruc dalok költőjének fiát, aki azt mondta, hogy jó, jó, de ez az Ibsen nagyon homályos és szürke!

— Hát akkor olvassa Farkas Imrét! — válaszoltam neki, az világos és színes, a teremtesít!

Furcsa szerzet volt az a Thália! A lelke Hevesi Sándor volt, aki a tudós alaposságával és a művész érzékenységgel válogatta ki a modern világirodalom égetően jelentős dolgait. A Thália mutatta be nekünk Hebbelt, Hauptmann, Heyermannst, Strindberget,

D'Annunziót és a Thália szolgáltatta meg az igazi Lengyel Menyhértet és azt a Szemere Györgyöt, akinek *Siralomháza* nyeresége volna bármelyik modern irodalomnak. Ott voltam ennek a megrendítő erejű és szépségű magyar egyfelvonásosnak a bemutatóján. A paraszt, a magyar paraszt, a kutyába vett földműves szegény lelke zokog föl és harsog ki ebből a kis remekből, olyan nagyságos hatalommal, hogy itt eltörpül színpad, művészet, minden, itt emberi és faji erők mélysége dübörög, ezekben a kurta és komor szavakban, ebben a fojtott levegős rövid tragédiában. Igaz, Kürti József adta, nem, ajánlkozta, játszotta, nem, élte át a parasztot, a halálba induló magyart. Élő szobor volt a monumentális, egyszerre, egy vasárnap délután, a Folies Caprice pállott deszkáin, kiüdőkölt valami, ami színészi nagyság, emberi nagyság, elmúlásnak szánt örökkévalóság. A szerző, a szép ősmagyar fejű Szemere György, vörös szekfüvel gomblyukában olyan szemérmesen és zavartan hajladozott a taposók és tombolók előtt, mint a viharban az ősziróza, mintha maga is csodálkozott volna, hogy ezt ő irta, hogy ez így teremett az ő kertjében, ahol a pusztuló gentry örökös panasza hangzott és visszhangzott eddig.

Még egyszer láttam Kürti Józsefet, egy tavaszon, amelyben Ady Endre ifjú Apollója volt már a magyar lírának és a színpadon is követeltük az új levegőt, az új élet viharát.